

100
20

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,

19

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,*

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis trigesimâ
mensis Decembris, Anno Domini M. DCC. LVI.

M. JOANNE-BAPTISTA-FRANCISCO DE
LA RIVIERE, Doctore Medico, Præside.

An Catamenia à Plethorâ?

I.

INGENS disputandi argumentum, femina:
prodigium est. Quænam venustas in vultu? Facie decipit. Ingenii quænam gratia? Mente levis est. Qualis corporis dignitas? Tota ferè est infirmitas. Viri gaudium est & vita, ipsius sæpè dolor & exitium. Humano generi perennitatem conciliat, pariendo sæpè perit. Quantæ tantis cum dotibus miseriæ! Hunc istumve sequatur vivendi modum, utroque misera. Si nubat, ex ipsâ voluptatis origine, ex amore ipso, amor & periculum. Quid asperius duriusve graviditate? Fastidit euchyma, depravata appetit prægnans. Somnus, corporis medicina, fugit, fugit & lepor. Acerbus sensus animi, quasi virus, ipsam exedit, & latitans in umbrâ mœret. Si sit intacta viro cœlebs, nihilominus laborat; & indè nimia morborum pestes non nuptis. Quot in tenello corpore, morbi, turbæ, incendia! Horum ferè omnium Scaturiginem in Utero quæras; is, quasi victima, mactatur mense singulo. At quis animo sibi fingeret, ut mulieri benè sit, necessum esse, menstruum fundi sanguinem? Quis indè debiliorem & minùs firmam non existimaret feminam? Immo; cæditur pulchra, & pulchrior revirescit; vegetio-

* Authore M. THOMA-BERNARDO BERTRAND, 1711.

A

res fiunt vires, felicius peraguntur functiones, & sanitas redit tutior. Qui causam hujusce sanguinis menstrui, ad oceani morem statò tempore recurrentis, quærit; Lunæ influxum; fermenti vim accusat? A scopo sanè aberrat. Plethoram dicat, vera referet, redundantiam scilicet intrà vasa humoris illius luxuriantis, qui per cutis poros insensiliter exalare deberet.

I I.

TANTI momenti vacuatio est, ut ei perenniter invigilet corpus universum. Ex debitâ vacuatione, sanitas, ex interruptâ, morbus. Solidorum fabrica, liquidorum indoles, & utriusque mutua proportio, secretionum vacuationumque necessitatem indicant. Ad quid dentium commolitio & salivæ miscela, nisi ut terantur diluanturque alimenta? Cur ventriculum petunt jam diluta, nisi ut succo *digestivo* potiusque macerentur & dissolvantur ampliùs? Hâc in officinâ, quæ modò varii coloris erant, nunc unius fiunt; ex heterogeneis, homogenea; ex alimentis, chylus. Huic ex piloro bilis, succûsque pancreaticus immiscetur, ut intimiùs attenuetur. Novis salibus turgescens chylus, medianibus lacteis & ductu thoracico, pulmones penetrat, novæ elaborationis causâ. Inibi aëris vi elasticâ de novo subigitur, iterumque attenuatur exactiùs. In corde, ut in quâlibet aliâ corporis parte, irrequietus premitur. Mireris fibras villis contractilibus constantes, & proprio natas elatere. Ubique vibratio, nullibi quies, undique pressio. Ultimis in recessibus oscillatio perseverat & multiplicatur. Quorsùm tota corporis œconomia, in solidorum irrigatione assiduâ, & minuendorum indefectâ solutione, occupatur? Ad quid iste mutuus & jugis solidi & fluidi tritus? Nonne, ut in moleculas ita minimas dividantur alimenta, ut indè viscerum colatoria subire queat secretionum materies; ad extremas usque corporis fibras protrudi possit nutritionis substantia; per cutis poros vel tenuissimos exhalari valeat transpirationis vapor? Erras enim, si putes succorum copiâ valere corpus: ut vigeat, assumptorum quantitati respondere debent vacuationes. In extremis vitium, & ut virtus, sanitas in medio. Insensilis namque transpiratio, cæterarum norma est & meta, omnibus prodest, cæterarumque summâ major est. Privata minime est vacuatio, sed omnino publica; non inuti-

3
lis récrementi exhalatio, sed coctionis opus est. Eò est laudabilior, quò insensibilior. Sive dormias, sive vigiles, suas indefinenter peragit vices. Hâc stat in æquilibrio sanitas. Si sit immoderata, quod rarò fit, corpus enervatur universum; si præpedita sit, universum tumet corpus. Succis stagnantibus, novisque forinsecùs affluentibus, turgent & ingurgitantur vasa, crescítque sanguinei laticis moles suprà naturalem vasorum capacitatem. Indè plethora, nisi quâdam aliâ compensetur vacuatione impedita transpiratio.

I I I.

U T in maribus, sic in feminis, circà pubertatis annos, ingens incidit corporis mutatio. Tunc pubes erumpit, insuetâ quâdam tentigine prurit uterque sexus. In feminis sororiant mammæ, sanguis vix suis receptaculis coercitus quocumque diffunditur, viamque sibi parat impatiens, quâ dimanet. Quòd rariore mollioreque carne sint viris mulieres, & minùs perspirent, periodicam vacuationem tanquam remedium à naturâ acceperunt. Καταμηνια seu Ε'πιμηνια, sunt purpurei laticis evacuatio periodica ab utero. Suas vulgò inchoant periodos circà secundum, desinunt circà sextum septimumve septenarium. Perpaucæ memorantur feminæ immunes purgatione menstruâ, itémque cum fluxu menstruo gravidæ & nutrices. Ad unc. x. vel xx. assurgit ejus copia; sed pro temperamento, ætate, victu, regione variatur. Menstruus iste sanguis fluit, ut sanguis victimæ recenter mactatæ, licèt admixtis aliundè sordibus inter venena referatur interdùm. In his citiùs, in illis tardiùs incipit & terminatur fluxus. In biliosis paulò maturiùs erumpit, celeriùsque periodos conficit. Feminis gulæ deditis, ad sextum sæpè extenditur diem; tenui verò victu, aut exercitio multo utentibus, citiùs absolvitur. In junioribus puellis, quòd sanguinis plurimùm in corporis nutrimentum cedit, sæpè longiùs sit periodi intervallum. Ad debitum ubi pervenerit incrementum mulier, frequentior redit periodus. Si senescat, ab exsiccato tunc corpore, diuturnior indè periodi mora. Hoc instante fluxu menstruo, innumera symptomatum genera persentiuntur: eodem cessante, subsequuntur morbi, nec pauci, nec curatu faciles. Conditionis ergo femineæ sortem doleas, cruciantur mulieres his duobus in extremis. Quot enim & quanta immincant mala tenellis virginum corporibus, au-

dias. In his, quæ talem affectum nondum fuerunt perpessæ, futurum cruoris fluxum hæc præfagiunt indicia. Genarum & labiorum roseus color jam livescit, nihil non afflictum, nihil non debile, nihil in corpore ferè sanum est. Cor laborat tremore; ad coxas, lumbos circàque partes vicinas dolor, æstus, inflammatio grassantur. Appetitus aut prostratus, aut depravatus est; urgent nausea, vomitus, malacia, languor, cardialgia. Gradus ascendere conantibus dyspnœa contingit, circà tempora molestius pulsant arteriæ, quasi succissi poplites membra vix sustinent. Omnium ferè morborum & symptomatum fons fomèsque, uterus est; ab ipso ferè tota, aut secunda, aut adversa, pendet valetudo. Sin autem naturâ duce, aut artis ope fluant catamenia, liberantur conditione tam dirâ. Molesta plumbeaque tollitur gravitas, & vindicatur corpus ab excrementis, quæ agrotandi causæ sunt. Grata colore redit venus, & corporis mentisque alacritas. Cibi, potiones, excreta, naturæ votis respondent. Morbi congeneres, quique cum ætate simul accrescunt, mensium liberâ quiescunt purgatione. Epilepsia fugit apparente fluxu menstruo, aut ferè, nisi primâ gestatione, immedicabilis est: hæmorrhagiæ, varices, hæmorrhoides, sæpius evanescent. Quæ intrâ corpus inutilia sunt, aut noxia, felici metastasi transeunt in naturæ commodam, purgationis menstruæ beneficio. Hæc omnia mensium symptomata, redundantie humoris illius intrâ vasa exuperantis, cuius fluxus per cutis poros præpeditur, ascribenda sunt.

I V.

PLETHORÆ, quam periodica statis temporibus evacuatio comitatur, causam indagas? A laxiore feminei corporis texturâ & humidior, cordis arteriarumque pulsatione, quàm in viris, imbocilliore & languidiore in mulieribus, reperenda. Sanguis indè debilius propellitur, lentescit in vasis, secretiones, quàm in viris, tardiores sunt, & multò parcior fit transpiratio. Uberior ergo sit succorum exuperantia & purpurei laticis. At, cur plethoricus hic sanguis rarò per alia, sæpius per uterina erumpat vasa, quæris? Uterum generationisque organa perscrutare. Major est aortæ descendens trunci diameter; & uteri situs perpendicularis est in mulieribus. major ergo sanguinis ad pudendas partes advehitur copia. Innumeris arteriis ve-

nisque, non carne musculosâ, non adipe intertextis aut suffultis, non protensis in longum, nec ullâ distinctis valvulâ, sed variè inter se implicatis & contortis, constat uterus. Hæc vasa curvis ductibus uterum perreptant, & crescente utero facile extendi valent. Itaque in vasis corporis totius redundat sanguis, in uteri flexuosas perlabitur venas, nimia copiâ ipsas distendit, ac tandem accessione jugi magis ac magis intumescens ultra metas distensas disrumpit. Sic è venarum arteriarumque osculis stillans dimanat profluitque cruor. Hoc, quo turgebant, jam elapso, flaccida vasa fiunt, suprâ se invicem coincidunt, sponte suâ occluduntur & connivent, cessatque uteri fluxus: donec altero mense redeat succorum coacervatio, nova plethora. Hæc sanguinis humorumque redundantia redit mensibus singulis, quod cæteræ vacuationes per unius mensis spatium, assumptorum quantitati non respondeant. Corporis enim muliebris pondus, ab unâ ad alteram menstruâ purgatione, sensim crescit. Artuum enim totiusque corporis gravitas, quam instante periodicâ evacuatione, percipiunt mulieres: virium restitutio, actionum alacritas, levitas corporis, quas, hæc eâdem cessante, experiuntur, pondus hoc detegunt. Quot mensium symptomata, tot plethoræ argumenta. Instante fluxu menstruo, virium prostratio: æstus totius corporis: uteri, vicinarumque partium, præsertim ad lumbos coxasque, dolor: cephalagia, appetitus remissio; qui omnibus his plethoram negabit? Vasa namque, in quibus majori copiâ coacervatur sanguis, nimis & ultrâ tonum distenduntur: hinc tardior sanguinis circuitus, motus verò major intestinus: hinc membranarum lancinans distentio partium: hinc necessarii ad animale œconomiam succi parcius è sanguine secernuntur, aut depravantur: hinc tandem spirituum tarda fit lentaque secretio, & ad partes affluxus ipsorum minor, compressis nervorum tubulis. Ante secundum septenarium, quod succus nutritius ex insensibili transpiratione residuus in corporis nutrimentum absumitur, nondum est purgatio menstrua; nec ultra septimum superest, quod tunc & uteri & cæterarum partium fibræ nimis rigidæ sint nimisque renitentes, ut à sanguine, ut par est, distendi possint. Undè aliæ vacuationes, hæc suppressâ, augentur, vel quædam insolitæ fiunt, vel pinguescit corpus, vel aliquando

ægreſcit. Quare, quæ ad pubertatem accedunt, sæpè chloroſi laborant virgines? Cur innumeris obnoxia ægritudinibus, quibus hæc evacuatio periodica extinguitur? Non difficile ex plethorâ deduci eſt. In his nondum explicata vaſa ſunt, & hærent ubique ſucci; in illis exſiccata fibræ ſemper & improbè aut hiant aut occluduntur; unde uteri hæmorrhagia ferè jugis, aut in poſterum nulla. Quis verò cùm de improviſo fluxus ille menſtruus intercipitur, tot ſymptomata quibus vexantur feminæ, ad plethoram referre hæreat? Dum hic ſupprimitur, alia ſanguinis vacuatio ejus adimplet vices. Dubitas ne per hæmorrhoidas, nares, poros cutis, urinæ vias, vomitum, necnon per mammas, oculos etiam & digitos erumpere rejiciq; ſanguinem? At, inquires, in prægnante & lactante penitus deficit menſtrua purgatio; hoc & iſtud plethoram declarat. In illâ ad uteri molem augendam & ad fœtum dimittitur ſanguis plethoricus, nec exigua ſucci nutritii portio ad fœtûs incrementum impenditur. Indè ſi in muliere gravidâ fuit ex utero ſanguis, abortûs timor eſt præſertim poſt menſem quartum. In hæc, ad mammas, qui in ſanguinem tranſmutaturus eſt ſuccus nutritius, ſub lactis ſpecie tranſit, & fit alimentum infantis. Tandem, ſi de fluxûs iſtius periodici cauſâ dubitare adhuc volueris, Anatomicos adi. Quicumque, inſtante purgatione menſtruâ feminas cultro anatomico ſecuerunt, hi vaſa uterina, plethorico multùm diſtendi ſanguine, teſtantur.

V.

IMMERITO ſanè, Lunæ, Fermento, fluxûs menſtrui cauſam referas. Huic profluvio ſi præſſet Luna, eâdem regione, ætate, temperamento mulieres, eodem tempore vicibusque paribus fluxum menſtruum paterentur. At ex iſtis mulierculis, quantum hæc & iſta inter ſe parum conſentiant, ſciſciteris. Qui fermentum proferunt, ſigmentum produunt. Ubi occultum hærebit? Illud enim vel inſitum utero vel adventitium eſt. Utero ſi inſitum dicas, certè ea fermenti copia, per totum vitæ decurſum feminæ, ad ſanguinis fermentationem ac ſingulis menſibus eruptionem promovendam, neceſſaria; in ejuſdem adhuc infantis quin & embryonis corpusculo recondi debuit. Verùm quis, tantam fermenti copiam poteſt animo concipere, inembryonis utero reconditam, ita ut per annos ferè quadraginta non exhau-

riatur? Quî fieri poterit, si sit in utero, ut perenni sanguinis per uteri vasa cursu non abripiatur: aut periodicâ, & nonnunquam immodicâ menstrui cruoris eruptione, foràs non amandetur? Quâ tandem ratione sopitum & iners aderit in utero, dum alunt nutriuntque & senescunt mulieres. Adventitium, si supponas fermentum, id est, si exhaustum continuò renovetur, sanè à sanguine ad has affluente partes resarcitur. At verò à sanguine non potest restitui, quin ab ipso secernatur. Quî, tunc à purpureo latice secerni poterit? Nonne altero fermento, & in infinitum ignoto semper opus est? Quid ex hoc sequetur absurdo, in virginum mulierumque tot incommodis? An fermento, suppressâ menstrua purgatio, chlorosis, periodicæ sanguinis eruptiones: an vacuationes fluxûs menstrui vicariæ: an immanes & diuturnæ uteri hæmorrhagiæ, faciliùs explicantur? Verùm an sit fermentum, in laxioris texturæ viris, qui periodicis hæmorrhagiis, aut quâcumque aliâ vacuatione afficiuntur? Quære. Supprimantur menstrua in mulieribus evacuationes, aut quæ ipsarum vices gerunt, innumera & tumultuatim se produnt symptomata. Venarum varices: in pedibus, cruribus, hypochondriis, tumores: articulorum dolor: in ventriculo, in intestinis tormina, colici cruciatus: in præcordiis dyspnœa, tabes syncope, strangulatio: in capite motus spasmodici, epileptica apoplecticaque symptomata: urinæ & sputa cruore madida modò sunt: modò ex utero fluor albus: quæ acutâ inflammatione corripitur, insanit: quæ putredine, clamat: uterus enim inflammatione & gangrænâ, corripitur, aliæ melancholico laborant delirio: mortem, ut bonum expetunt aliæ: aliarum animus mærens & anxius languet cum corpore, his passionibus hysterica, convulsiones: istis repletiones, apostemata, hydrops; mille modis mors pallida venit latentibus in occulto mensibus. Ista minimè credas ficticia. Viris autem, si crescat plethora, transpiratione vel imminutâ, aut solitâ evacuatione præpeditâ, iisdem ac mulieres dolebunt symptomatis. Quid enim hæmorrhoides, hæmorrhagiæ per os, per urinas, periodicæ, nisi mensium species? Quid ventriculi, intestinorum dejectiones? Quid sudores, nisi aliâ viâ, id quod superfluum, foràs profiliat? Quid est melancholia hypochondriaca? Nonne, ut hysterica passio, Protheus? Con-

fulas ea, si diutius inhæreas anceps, quæ præscribuntur; quibus aut remittuntur aut non fluunt Catamenia. Modò basilica, saphena modò tunditur; martialia, Theraë ex usu sunt. Viris ne dubites, eadem ferè instituuntur, & exercitatio imperatur, quæ non nihil humoris deducat redundantis. Pergas, quibus cessat menstruus fluxus, bis terve in anno detrahatur sanguis per biennium trienniumve. Attendas iis, quæ gravidis, pro suâ & fœtûs salute servandâ, fiunt: mittitur & quandoque largâ manu sanguis, quòd cum matre fœtus superfluum sanguinem consumere quandoque sit impar. Aliàs aut abortit futura mater, aut proprio sinu, purpurei laticis exuperantiâ, suffocatur nondum natus. Partum insuper, & quæ subsequuntur, lochia explores. Ne igitur animum tibi torqueas, ad excogitandum, quòd demonstrari nequit, fermentum. Evacuationis enim menstruæ causa nullo indiget figmento; immò naturâ ipsâ & per se satis patet.

Ergò Catamenia à Plethorâ.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

<i>M. Joannes-Baptista Franciscus de la Rivière, Altiûs Præses.</i>	<i>M. Petrus-Josephus Morisot Deslandes.</i>	<i>M. Antonius-Nicolaus Guenault.</i>
<i>M. Guido Daniël Despain-реаних.</i>	<i>M. Joannes-Ludovicus-Maria Solier.</i>	<i>M. Paulus-Jacobus Malouin, Medicus Regina ordinarius, Regia Scientiarum Academia, Regique Societatis Londinensis Socius, necnon Regius Chemicorum Librorum Censor.</i>
<i>Pl. Clerius Vachiev.</i>	<i>M. Henrius-Michael Miffa.</i>	<i>M. Joannes-Baptista Boyer, Saluberrima Facultatis Decanus, Regii Ordinis Eques, Regis Consiliarius Medicus in Supremo Senatu ac in Præfecturâ Parisiensî, Censor Regius & Regia Societatis Londinensis Socius.</i>

Proponebat Parisiis FRANCISCUS-I.UDOVICUS THOMAS D'ONGLÉE, Cenomanus, Doctor Medicus Remensis, Saluberrimæ Facultatis Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1756,
A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis Vidux QUILLAU, Universitatis & Facultatis Med. Typographi, 1756.